

**Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
География және табиғатты пайдалану факультеті**

**«ҚАЗІРГІ ӘЛЕМДЕГІ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ГЕОГРАФИЯЛЫҚ ҒЫЛЫМЫ»
X ЖАНДАЕВ ОҚУЛАРЫ**

Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясы

АБСТРАКТИЛЕР ЖИНАҒЫ

11-12 желтоқсан, 2020 жыл
Алматы, Қазақстан

**Казахский национальный университет им. аль-Фараби
Факультет географии и природопользования**

Международная научно-практическая конференция
X ЖАНДАЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

«ГЕОГРАФИЧЕСКАЯ НАУКА КАЗАХСТАНА В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ»

СБОРНИК АБСТРАКТОВ

11-12 декабря 2020 года
Алматы, Казахстан

**Al-Farabi Kazakh National University
Faculty of Geography and Environmental Sciences**

International Scientific-Practical Conference
X ZHANDAYEV READINGS

«GEOGRAPHICAL SCIENCE OF KAZAKHSTAN IN THE MODERN WORLD»

BOOK OF ABSTRACTS

11-12 December 2020
Almaty, Kazakhstan

**Бағыттар
Направления
Directions**

- Мемлекеттік және трансшекаралық ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың қазіргі мәселелері (ЕҚТА);
- Современные проблемы государственных и трансграничных особо охраняемых природных территорий (ООПТ);
- **Modern problems of state and cross-border specially protected natural territories (SPNAs);**

- Табиғатты пайдаланудың ғаламдық және аймақтық мәселелері;
- Глобальные и региональные проблемы природопользования;
- **Global and regional problems of nature management;**

- Қазақстандағы экологиялық туризм - дамыту, орналастыру, зерттеу принциптері;
- Экологический туризм Казахстана – принципы развития, размещения, изучения;
- **Ecotourism in Kazakhstan – principles of development, placement, study;**

- ✚ Қазақстанды цифрландыру - мазмұны, проблемалары, жетістіктері мен болашағы;
- ✚ Цифровизация Казахстана – содержание, проблемы, достижения и перспективы;
- ✚ **Digitalization of Kazakhstan – content, problems, achievements and prospects;**

- ✓ Картографиялық бақылаудың геожүйелердің тұрақты даму проблемасын шешуде мазмұны мен рөлі;
- ✓ Содержание и роль картографического мониторинга в решении проблемы устойчивого развития геосистем;
- ✓ **Content and role of cartographic monitoring in solving the problem of sustainable development of geosystems;**

- ❖ Қазақстан Республикасы аумағындағы геодезиялық желілердің қазіргі жағдайы және оларды жаңғырту мәселелері.
- ❖ Современное состояние геодезических сетей на территории РК и проблемы их модернизации.
- ❖ **Current state of geodetic networks on the territory of the Republic of Kazakhstan and problems of their modernization.**

МАЗМҰНЫ
СОДЕРЖАНИЕ
CONTENT

	Авторлар Авторы Authors	Абстракт тақырыбы Название абстракта Title of the abstract	Бет Стр Page
1	<i>Аширов Е.Т. (ҚазНУ), Веселова Л.К. (ҚазНУ)</i>	Факторы развития овражной эрозии и ее динамика на предгорной равнине Заилийского Алатау	7
2	<i>Азизова А.С. (ҚазҰУ)</i>	Инновациялық технологияларды пайдаланатын жеміс-көкөніс мамандандырылған шаруа қожалықтарының шекті (ең төменгі) мөлшерін белгілеу бойынша әдістемелік ұсынымдар әзірлеу қажеттілігінің алғышарттары	9
3	<i>Айдарбек Қ.Ә. (ҚазҰУ), жетекшісі Жексенбаева А.К. (ҚазҰУ)</i>	Ақмола облысында вегетация кезеңіндегі метеорологиялық жағдайлардың ауылшаруашылық дақылдарының өнімділігіне әсерін бағалау	10
4	<i>Аймбетова Г.А. (ҚазҰУ), жетекшісі Возенилек В. (Чехия Республикасы)</i>	Беткей тұрақтылығын арттырудағы өсімдік жамылғысының маңызы және көшкіндерді болжауда өсімдік динамикасын ЖҚЗ арқылы бақылау	12
5	<i>Акашова А.С. (ҚазҰУ), Дүйсебаева К.Д. (ҚазҰУ), Жумабекова И.Д. (ҚазҰУ)</i>	Шығыс Қазақстан аймағында экологиялық туризм әлеуетін арттыру	14
6	<i>Алимбекова Н. А. (Кыргызский Государственный университет строительства, транспорта и архитектуры, Киргизская Республика)</i>	Система раннего оповещения для пастбищепользователей Кыргызстана	15
7	<i>Алханова Жәсел (ҚазҰУ), Бексеитова Р.Т. (ҚазҰУ)</i>	Тауалды ауылшаруашылық алқаптарының типтерін қалыптастырудың табиғи және техногендік факторлары (Іле Алатау)	16
8	<i>Асылбекова А.А. (ҚазҰУ)</i>	Геоморфологиялық карталарды құрастыру және жаңарту	18
9	<i>Ахметжанов А.Н. (ҚазНУ), рук. Касымканова Х.М.</i>	Технология лазерного сканирования	19

	<i>(ҚазНУ)</i>		
10	<i>Әбдімомун Ә.Ә. (ҚазҰУ), жетекшісі Какимжанов Е.Х. (ҚазҰУ)</i>	Түркі халықтарының географиялық деректер базасын қалыптастыру	20
11	<i>Бексеитова Р.Т. (ҚазНУ)</i>	Антропогенные факторы морфогеоза платформенно-денудационных равнин аридной зоны Казахстана	22
12	<i>Берденов Ж.Г. (ЕНУ им. Гумилева), Абильдинов К. (ЕНУ им. Гумилева), Маханова Н. (ЕНУ им. Гумилева), Мендыбаев Е.Х. (Актюбинский региональный университет им. К.Жубанова)</i>	Оценка эрозии почв по модели «RUSLE» бассейна реки Жыланды	24
13	<i>Берденов Ж.Г. (ЕНУ им. Гумилева), Калибекова С. (ЕНУ им. Гумилева), Инкарова Ж.И. (ЕНУ им. Гумилева), Илиеш Д.К. (Орадейский университет (Румыния))</i>	Ландшафтные особенности агломерации Нур-султан в развитии «Зеленого пояса столицы»	26
14	<i>Веселова Л.К. (ҚазНУ), Кожсахметова У.К. (ҚазНУ)</i>	Грязевые вулканы на территории Казахстана	28
15	<i>Жалелова Н. (ҚазНУ), Бексеитова Р.Т. (ҚазНУ)</i>	Современное состояние ландшафтов Национального парка «Иле-Алатау»	30
16	<i>Жеңісова Н.Е. (ҚазНУ)</i>	Семей сынақ полигонының топырақ деградациясын RUSLE үлгісі арқылы талдау	32
17	<i>Жұматаева Ж.М. (ҚазНУ), Мылқайдаров А.Т. (ҚазНУ)</i>	ГИС в картографировании трубопроводной транспортной сети	34
18	<i>Зұлтыхаров Қ.Б. (ҚазНУ), Тоқбергенова А.А. (ҚазНУ), Қалиева Д.М. (ҚазНУ)</i>	Алматы облысы жерлерінің сапалық жағдайын талдауда сандық технологияларды пайдалану мәселелері	35
19	<i>Қалиева А.Б. (ҚазҰУ), Ақтымбаева А.С. (ҚазҰУ), Сапиева А.Ж. (ҚазҰУ), Нұрұлы Е. (ҚазҰУ)</i>	Тарбағатай ұлттық паркінде экотуризмді дамыту мүмкіндіктері	38

ТАРБАҒАТАЙ ҰЛТТЫҚ ПАРКІНДЕ ЭКОТУРИЗМДІ ДАМУ МҮМКІНДІКТЕРІ

А.Б. Қалиева¹ <https://orcid.org/0000-0002-1324-5192>
А.С. Ақтымбаева² <https://orcid.org/0000-0003-1269-4356>, А.Ж. Сапиева³ <https://orcid.org/0000-0001-7717-8139>
Е.Нұрұлы <https://orcid.org/0000-0002-9321-2285>

^{1, 2, 3, 4}әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті,
Алматы, Қазақстан Республикасы

*Корреспонденттік автор – А.Б. Қалиева, e-mail: aida_kalieva97@mail.ru

Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар бүкіл әлемде экологиялық туризмді ұйымдастыру үшін кеңінен қолданылады. Осыған байланысты, Қазақстан Республикасында ЕҚТА шегінде экотуризмнің әлеуеті жоғары болып табылады. Біздің еліміздегі туризм саласының тиімділігін арттырудың өзекті міндеті ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда экологиялық туризмді дамытудың экономикалық және ұйымдастырушылық негіздерін ғылыми тұрғыдан дамыту болып табылады. Тарбағатай ұлттық паркінде қол тимеген табиғат, сондай-ақ ұлттық парк шекарасында орналасқан тарих және мәдениет ескерткіштері жалпы ұлттық игілік болып табылады. Туризм және демалыс бұл аумақтарға келушілерге табиғатпен қарым-қатынастан ләззат алуға, денсаулығын жақсартуға және күш-жігерін қалпына келтіруге, көкжиегін кеңейтуге, тарихы мен мәдениетімен, жергілікті флора мен фаунаның ерекшеліктерімен танысуға, қоршаған ортамен үйлесімді қарым-қатынасты үйренуге мүмкіндік береді. Туризмді дамыту ерекше қорғалатын табиғи аумақтар жүйесін кеңейтумен байланысты, бұл ұлттық парктің Тарбағатайдың туристік-рекреациялық ресурстарын тиімді пайдалану қажеттілігін күшейтеді. Сондықтан Тарбағатай ұлттық паркінің экотуризмді дамытуда әлеуеті жоғары болып табылады.

Мақалада экологиялық туризмнің теориялық негіздері, оны Тарбағатай ұлттық паркінде ұйымдастыру мүмкіндіктері қарастырылады. Оны дамыту артықшылықтары талданды, Тарбағатай ұлттық паркінде экологиялық туризмнің дамуына SWOT-талдау және ұсыныстар жасалды.

Түйін сөздер: туризм, экотуризм, туризмнің түрлері, ұлттық парктер, ландшафтар, табиғи ескерткіштер, флора, фауна.

Возможности развития экотуризма в Тарбагатайском национальном парке

А.Б. Қалиева¹ <https://orcid.org/0000-0002-1324-5192>, А.С. Ақтымбаева² <https://orcid.org/0000-0003-1269-4356>,
А.Ж. Сапиева³ <https://orcid.org/0000-0001-7717-8139>, Е.Нұрұлы <https://orcid.org/0000-0002-9321-2285>

Особо охраняемые природные территории широко используются во всем мире для организации экологического туризма. В этой связи потенциал экотуризма в пределах ООПТ в Республике Казахстан является высоким. Актуальной задачей повышения эффективности сферы туризма в нашей стране является научное развитие экономических и организационных основ развития экологического туризма на особо охраняемых природных территориях. Общенациональным достоянием в Тарбагатайском национальном парке является нетронутая природа, а также памятники истории и культуры, расположенные в границах национального парка. Туризм и отдых позволяют посетителям этих территорий наслаждаться общением с природой, улучшать здоровье и восстанавливать силы, расширять кругозор, знакомиться с историей и культурой, особенностями местной флоры и фауны, учиться гармоничному взаимодействию с окружающей средой. Развитие туризма связано с расширением системы особо охраняемых природных территорий, что усиливает необходимость эффективного использования туристско-рекреационных ресурсов национального парка. Поэтому Тарбагатайский национальный парк имеет высокий потенциал в развитии экотуризма.

В статье рассматриваются теоретические основы экологического туризма, возможности его организации в Тарбагатайском национальном парке. Проанализированы преимущества его развития, сделан SWOT-анализ и рекомендации по развитию экологического туризма в Тарбагатайском национальном парке.

Ключевые слова: туризм, экотуризм, виды туризма, национальные парки, ландшафты, памятники природы, флора, фауна.

Opportunities for the development of ecotourism in the Tarbagatai National Park рай

Kaliyeva A.B.¹ <https://orcid.org/0000-0002-1324-5192>, Aktymbaeva A.S.² <https://orcid.org/0000-0003-1269-4356>,
Sapiyeva A.Zh.³ <https://orcid.org/0000-0001-7717-8139>, Nuruly E. <https://orcid.org/0000-0002-9321-2285>

Specially protected natural areas are widely used all over the world for the organization of ecological tourism. In this regard, the potential of ecotourism within protected areas in the Republic of Kazakhstan is high. The urgent task of increasing the efficiency of the tourism sector in our country is the scientific development of the economic and organizational foundations for the development of ecological tourism in specially protected natural areas. The national treasure in the Tarbagatai National Park is untouched nature, as well as monuments of history and culture located within the borders of the national park. Tourism and recreation allow visitors to these territories to enjoy communication with nature, improve health and recuperate, broaden their horizons, get acquainted with history and culture, the peculiarities of local flora and fauna, and learn harmonious interaction with the environment. The development of tourism is associated with the expansion of the system of specially protected natural areas, which increases the need for effective use of the tourist and recreational resources of the National Park. Therefore, the Tarbagatai NDT Park has a high potential in the development of ecotourism.

The article discusses the theoretical foundations of ecological tourism, the possibilities of its organization in the Tarbagatai National Park. The advantages of its development are analyzed, a SWOT analysis and recommendations are made for the development of ecological tourism in the Tarbagatai National Park.

Key words: tourism, ecotourism, types of tourism, national parks, landscapes, natural monuments, flora, fauna.